
BET/MET-analyse Bouwbesluit 2011

Onderzoek naar bedrijfseffecten en milieueffecten van de introductie van het Bouwbesluit 2011

SIRA Consulting B.V.
Edisonbaan 14 G-1
3439 MN Nieuwegein

Telefoon: 030 - 6024900
Fax: 030 - 6024919
E-mail: info@siraconsulting.nl

BET/MET-analyse Bouwbesluit 2011

Onderzoek naar bedrijfseffecten en milieueffecten van de introductie van het Bouwbesluit 2011

Concept rapportage

Nieuwegein, 24 maart 2011

Drs. Ing. P.M.H.H. Bex

Drs. P.A.M. van der Poll M.Sc.

K.P. van den Berg M.Sc.

Drs. D. Marinković

SIRA Consulting is inhoudelijk verantwoordelijk voor deze rapportage. De in deze rapportage opgenomen teksten en onderzoekresultaten mogen uitsluitend worden gebruikt als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van SIRA Consulting. SIRA Consulting aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Uitgangspunten en werkwijze	4
2.1	Definities	4
2.2	Uitgangspunten	5
2.3	Werkwijze	6
3	Regelgeving	7
3.1	Huidige situatie	7
3.2	Voorgenomen situatie	7
4	Bedrijfseffecten	10
4.1	Categorieën en aantallen bedrijven	10
4.2	Kwantitatieve gevolgen voor de kosten van bedrijven	13
4.3	Draagkracht van de bedrijfssectoren	17
4.4	Regelgeving in het buitenland	19
4.5	Marktwerking	20
4.6	Sociaaleconomische effecten	20
5	Milieueffecten	21
5.1	Energieverbruik en mobiliteit	21
5.2	Verbruik en beheer van de voorraden van grondstoffen	22
5.3	Afvalstromen en emissies in de lucht, bodem en oppervlaktewater	22
5.4	Gebruik van de beschikbare fysieke ruimte	22
6	Conclusies	23
	Bijlage I: Toelichting bij de BET-vragen	25
	Bijlage II: Toelichting bij de MET-vragen	27

1 Inleiding

Het ministerie van BZK werkt op dit moment aan de herziening van de bouwregelgeving. Deze herziening is ingegeven vanuit een aantal doelen:

- Administratieve Lastenreductie. Het huidige kabinet streeft naar een gemiddelde vermindering van de Administratieve Lasten met 25%.
- Betere aansluiting van de regelgeving op de praktijk. Marktpartijen en andere overheden wensen wijziging van de regels, zodat de regelgeving beter aansluit bij de uitvoeringspraktijk.
- Eenvoudigere voorschriften. De huidige regelgeving wordt als complex ervaren. De herziening moet leiden tot eenvoudigere en meer eenduidige regelgeving.

Het ministerie van BZK werkt aan een samenhangend pakket van wijzigingen van de bouwregelgeving om de bovenstaande doelen te realiseren. Dat pakket bestaat op dit moment uit de integratie van de onderstaande wet- en regelgeving en enkele nieuwe voorschriften:

- De wijziging van het Bouwbesluit 2003 (wijzigingspakket 3).
- De invoering van de tweede fase van het Besluit brandveilig gebruik bouwwerken¹.
- Besluit aanvullende regels veiligheid wegtunnels (paragraaf 2).
- Het integreren van Hoofdstuk 4 en 8 uit de Modelbouwverordening van de VNG in de nationale regelgeving.

De gewijzigde regelgeving zal worden vastgelegd in één integraal besluit: het Bouwbesluit 2011. Op 2 juli 2010 is het ontwerp-Bouwbesluit 2011 vastgesteld. Het ministerie van BZK heeft behoefte aan inzicht in het effect dat de wijziging en integratie van de regelgeving heeft voor het bedrijfsleven en/of het milieu. Het ministerie heeft daarom de “BET/MET-analyse² Bouwbesluit 2011” uit laten voeren.

In dit project zijn in eerste instantie op basis van de concepttekst van 2 juli 2010 de wijzigingen geïdentificeerd die het gevolg zijn van de introductie van het Bouwbesluit 2011. In februari 2011 zijn de verwachte effecten bijgesteld aan de hand van de toen beschikbare versie van de ontwerpregelgeving. Voor elk van de wijzigingen is onderzocht of zij effect hebben op bedrijven en milieu. Hierbij is gebruik gemaakt van de landelijke handleiding voor het uitvoeren van BET- en MET-toetsen.

---

¹ Het Besluit brandveilig gebruik bouwwerken wordt meestal het Gebruiksbesluit genoemd.

² Het betreft een Bedrijfseffectentoets en Milieueffectentoets. In deze rapportage worden deze toetsen vaak afgekort met BET, respectievelijk MET.

2 Uitgangspunten en werkwijze

2.1 Definities

Bedrijfseffectentoets (BET)

De effecten van nieuwe regelgeving op het bedrijfsleven zijn in kaart gebracht met behulp van een bedrijfseffectentoets (BET). Deze toets bestaat uit negen vragen, die zijn weergegeven in het onderstaande kader. In bijlage I wordt een beknopte toelichting gegeven bij elk van de vragen.

Kader 1. Onderzoeksvragen voor de bedrijfseffectentoets

1. Voor welke categorieën bedrijven heeft de ontwerpregelgeving mogelijk bedrijfseffecten?
2. Hoeveel bedrijven worden daadwerkelijk met de ontwerpregelgeving geconfronteerd?
3. Welke mogelijkheden zijn er voor vermindering of vereenvoudiging van vergunningen?
4. Wat zijn voor de betrokken bedrijven de meest waarschijnlijke aard en omvang van de kosten en baten van de ontwerpregelgeving? Hierbij dienen de verschillende typen kosten en baten, bijvoorbeeld administratieve lasten en nalevingskosten in kaart te worden gebracht.
5. Hoe verhouden de kosten en baten van de ontwerpregelgeving zich tot de draagkracht van het betrokken bedrijfsleven?
6. Wat is de stand van zaken ten aanzien van regelgeving op het onderhavige beleidsterrein in die landen die voor het betrokken bedrijfsleven in Nederland als de meest relevante concurrerende landen kunnen worden beschouwd? (Buitenlandtoets)
7. Zijn er regels in de ontwerpregelgeving die bewerkstelligen dat:
  - a. Voor de toegang tot (of de uitoefening van) een beroep of bedrijf meer of strengere eisen worden gesteld dan een EG-richtlijn vereist?
  - b. Aan bedrijven bij het verrichten van bepaalde activiteiten meer lasten worden opgelegd dan waarin krachtens een EG-richtlijn wordt voorzien? Wat is de motivering hiervoor?
8. Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor de werking van de markt?
9. Wat zijn de sociaal-economische effecten van ontwerpregelgeving (werkgelegenheid, arbeidsvoorwaarden en dergelijke)?

In hoofdstuk 4 worden aan de hand van de bovenstaande vragen de bedrijfseffecten als gevolg van de het nieuwe Bouwbesluit 2011 in kaart gebracht.

Milieueffectentoets (MET)

De effecten van nieuwe regelgeving op het milieu, zijn in kaart gebracht met behulp van een milieueffectentoets (MET). Deze toets bestaat uit vier vragen, die zijn weergegeven in het onderstaande kader. In bijlage II wordt een beknopte toelichting gegeven bij elk van de vragen.

Kader 2. Onderzoeksvragen voor de milieueffectentoets

1. Wat zijn de gevolgen van de voorgenomen regelgeving voor energieverbruik en mobiliteit?
2. Wat zijn de gevolgen van de voorgenomen regelgeving voor het verbruik en het beheer van de voorraden van grondstoffen?
3. Wat zijn de gevolgen van de voorgenomen regelgeving voor afvalstromen en voor emissies in de lucht, bodem en oppervlaktewater?
4. Wat zijn de gevolgen van de voorgenomen regelgeving voor het gebruik van de beschikbare fysieke ruimte?

In hoofdstuk 5 worden aan de hand van de bovenstaande vragen de milieueffecten als gevolg van de het nieuwe Bouwbesluit 2011 in kaart gebracht.

2.2 Uitgangspunten

In dit onderzoek zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- ▣ *Regelgeving.* Er is gebruik gemaakt van de rijksbreed gehanteerde uitgangspunten voor het uitvoeren van bedrijfs- en milieueffectentoetsen. Deze zijn vastgelegd in de handreiking Effectbeoordeling Voorgenomen Regelgeving. Dit is noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de eisen van de aanwijzingen voor regelgeving. De vragen van de BET zijn verder getoetst aan het instrument dat daarvoor is opgesteld door de Regiegroep Regeldruk³.
- ▣ *Effecten.* In het onderzoek zijn niet alle effecten voor het milieu en het bedrijfsleven van het ontwerp Bouwbesluit 2011 in kaart gebracht. Het onderzoek heeft zich alleen gericht op die effecten die voortkomen door veranderingen in de huidige regelgeving door het ontwerp Bouwbesluit 2011. De effecten, die onveranderd nu ook al door de huidige regelgeving worden veroorzaakt, zijn dus niet meegenomen.
- ▣ *Bronnen.* Voor een zo accuraat mogelijke meting, binnen de beperkte tijd die hiervoor is geven, is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande onderzoeken en gegevens. Hierbij kan worden gedacht aan de website van het CBS en anderen onderzoeken, die betrekking hebben op (delen van) de onderzoeksvragen. Zo is voor de beantwoording van vraag 4 van de BET aangesloten bij het onderzoek naar de AL-effecten van het ontwerp-Bouwbesluit 2011.

Daar waar de gebruikte bronnen onvoldoende informatie hebben opgeleverd voor een gedegen kwantificering, is gebruik gemaakt van aanvullende gegevens die beschikbaar waren via eerst het ministerie van VROM en daarna het ministerie van BZK

³ www.bedrijfseffectentoets.nl

2.3 Werkwijze

Voor de beheersbare uitvoering is het onderzoek uitgevoerd in de volgende drie stappen:

1. *Bepalen van de wijzigingen*

Op basis van het concept Bouwbesluit 2011 en de bijbehorende Nota van Toelichting is een inventarisatie gemaakt van de wijzigingen die mogelijk effect kunnen hebben voor het bedrijfsleven en/of op het milieu. Deze inventarisatie is afgestemd en bijgewerkt in overleg met de opdrachtgevers en enkele medewerkers van het ministerie van BZK. Aan de hand van het bijgestelde overzicht is nader bepaald welke effecten zullen optreden voor het bedrijfsleven en/of op het milieu door de geselecteerde wijzigingen.

2. *Beantwoorden van de onderzoeksvragen*

Aan de hand van de verwachte effecten zijn de onderzoeksvragen beantwoord ten aanzien van de gevolgen voor het bedrijfsleven en het milieu door het ontwerp-Bouwbesluit 2011. De resultaten zijn vastgelegd in een conceptrapportage. Deze is afgestemd met de opdrachtgever.

3. *Consolideren resultaten en eindrapportage*

In overleg met de opdrachtgever zijn de onderzoeksgegevens aangevuld, gevalideerd en vastgelegd in de eindrapportage.

3 Regelgeving

3.1 Huidige situatie

In de huidige situatie stelt de overheid eisen aan bouwwerken via:

□ *Bouwbesluit 2003*

In het Bouwbesluit zijn voorschriften opgenomen waaraan nieuwe en bestaande bouwwerken moeten voldoen. Daarnaast bevat het Bouwbesluit eisen voor de verbouw van bouwwerken. De opgenomen eisen hebben betrekking op veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid en energiezuinigheid.

□ *Besluit brandveilig gebruik bouwwerken*

Het Besluit brandveilig gebruik bouwwerken, kortweg het Gebruiksbesluit, bevat voorschriften ten aanzien van de brandveiligheid van bouwwerken. Dit betreft zowel eisen aan de aanwezigheid van middelen om brand te detecteren, te bestrijden en te ontvluchten als brandveiligheidseisen aan de inrichting en het gebruik van bouwwerken.

□ *Modelbouwverordening*

Individuele gemeenten stellen aanvullende eisen aan het gebruik en het slopen van bouwwerken en over de veiligheid tijdens het bouwen en slopen door middel van de plaatselijke bouwverordening. Hiervoor wordt over het algemeen gebruik gemaakt van de Modelbouwverordening die de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) beschikbaar heeft gesteld.

□ *Paragraaf 2 van het Besluit aanvullende regels veiligheid wegtunnels*

Ter implementatie van Richtlijn 2004/54/EG inzake minimum veiligheidseisen voor wegtunnels zijn in paragraaf 2 van het Besluit aanvullende regels veiligheid wegtunnels voorschriften opgenomen over het (brand)veilig gebruik van wegtunnels.

3.2 Voorgenomen situatie

Het ministerie werkt aan een integratie en vereenvoudiging van de bestaande bouwregelgeving. Deze bestaat uit vier onderdelen:

1. Integratie van het Bouwbesluit met het Gebruiksbesluit.
2. Wijzigingspakket 3 van het Bouwbesluit 2003.
3. Fase 2 van het Gebruiksbesluit.
4. Integratie van hoofdstukken 4 en 8 van de Modelbouwverordening.

Tevens worden de voorschriften van paragraaf 2 van het Besluit aanvullende regels veiligheid wegtunnels in de nieuwe AMvB geïntegreerd. Daarnaast worden in het nieuwe besluit ook enkele nieuwe onderwerpen opgenomen, zoals duurzaam bouwen.

Ad. 1. Integratie van het Bouwbesluit 2003 met het Gebruiksbesluit

De integratie van het Bouwbesluit 2003 en het Gebruiksbesluit moet leiden tot de geïntegreerde AMvB 'Bouwbesluit 2011'. Met de introductie van deze integrale AMvB wordt gestreefd om aan de opdracht van het kabinet te voldoen om tot een vermindering van de regeldruk te komen. Voor een goede aansluiting op de praktijk wordt de nieuwe regelgeving afgestemd met de bouwsector en gemeenten.

Het voornemen tot integratie van het Bouwbesluit 2003 en het Gebruiksbesluit in één nieuwe algemene maatregel van bestuur is aangekondigd in de brief van de Minister voor Wonen, Wijken en Integratie van 29 april 2008 (Kamerstukken II 2007-2008, 28 325, nr. 79). In de huidige situatie bevatten zowel het Bouwbesluit 2003 als het Gebruiksbesluit voorschriften over installaties. De integratie maakt een eind aan de verbrokkeling van voorschriften over installaties in bouwwerken. Het gaat daarbij niet om voorschriften die "dubbel" in de regelgeving zijn opgenomen maar om:

- Voorschriften die – soms alleen op historische gronden – hetzij in de ene algemene maatregel van bestuur dan wel de andere maatregel zijn opgenomen. Een voorbeeld hiervan zijn de voorschriften ten aanzien van brandmeldinstallaties, die zijn opgenomen in het Gebruiksbesluit, en de verplichte rookmelders, die zijn opgenomen in het Bouwbesluit.
- Voorschriften die complementair aan elkaar zijn. Een voorbeeld daarvan zijn de voorschriften over brandslanghaspels. Het Bouwbesluit 2003 bevat voorschriften over de verplichte aanwezigheid, kwaliteit en omvang van die voorziening terwijl de (complementaire) voorschriften over het functioneren tijdens de gebruiksfase (inclusief controle en onderhoud) in het Gebruiksbesluit zijn opgenomen.

Ad. 2. Wijzigingspakket 3 van het Bouwbesluit 2003

In het Bouwbesluit 2011 zijn de resultaten verwerkt van het dereguleren en vereenvoudigen van het Bouwbesluit 2003 (wijzigingspakket 3). Gekeken is naar:

1. Voorschriften die maatschappelijk als overbodig worden ervaren en waarbij het mogelijk is deze te schrappen.
2. Voorschriften die weliswaar noodzakelijk zijn, maar waarvan de hoogte van de grenswaarde in de praktijk tot ongewenste belemmeringen heeft geleid, zodat een vermindering van het niveau van eisen wenselijk is.
3. Voorschriften waarbij door een betere formulering interpretatieverschillen kunnen worden voorkomen.
4. De effecten van het onder 1 tot en met 3 genoemde op andere regelgeving, waaronder begrepen een betere onderlinge afstemming.

Door deze aanpassingen worden onder andere de voorschriften uit de huidige regelgeving vereenvoudigd. Dit betekent bijvoorbeeld dat er minder voorschriften voor specifieke situaties worden opgenomen. Een voorbeeld hiervan zijn de ventilatievoorschriften bij cellen. In de huidige regelgeving zijn er aparte voorschriften voor cellen met en zonder toilet. Een cel met toilet heeft zwaardere eisen aan de ventilatie dan een cel zonder. In de voorgenoemde regelgeving wordt dit onderscheid echter niet meer gemaakt en gelden gelijke eisen voor beide typen cellen. Omdat voldoende ventilatie bij een toilet echter noodzakelijk blijft, betekent dit in de praktijk dat de ventilatie-eisen aan cellen zonder toilet zwaarder zijn geworden. Dit

voorbeeld geeft aan dat hoewel de regelgeving over het algemeen uniformer en duidelijker wordt, de eisen voor specifieke situaties zwaarder kunnen worden.

Ad. 3. Fase 2 van het Gebruiksbesluit

Op 1 oktober 2008 is fase 1 van het Gebruiksbesluit in werking getreden. Hiermee zijn de voorschriften voor het brandveilig gebruik van bouwwerken uit de Modelbouwverordening van de VNG overgeheveld naar landelijke regelgeving. Met fase 2 wordt de afstemming tussen de bouwtechnische, de installatie- en de gebruikstechnische eisen geoptimaliseerd. De resterende voorschriften over het gebruik van bouwwerken, open erven en terreinen, die nu nog in de gemeentelijke bouwverordeningen staan, zijn in het ontwerp-Bouwbesluit 2011 opgenomen.

Conform de toezegging aan de Tweede Kamer worden in het Bouwbesluit 2011 tevens de voorschriften opgenomen die nu zijn opgenomen met als grondslag artikel 120 van de Woningwet in paragraaf 2 van het Besluit aanvullende regels veiligheid wegtunnels. Het gaat daarbij met name om inhoudelijke voorschriften over het (brand)veilig gebruik van wegtunnels.

De voorschriften worden, ten opzichte van het resultaat van wijzigingspakket 3 en het Gebruiksbesluit, in beginsel beleidsneutraal overgenomen in het Bouwbesluit 2011. Daarnaast is gekeken of het nodig is om ontbrekende gebruiksvoorschriften uit de Modelbouwverordening over te nemen. Ook de huidige Regeling Bouwbesluit zal moeten worden gewijzigd zodat deze aansluit op het Bouwbesluit 2011.

Ad. 4. Integratie van hoofdstukken 4 en 8 van de Modelbouwverordening

De regels voor het bouwen en slopen van bouwwerken zijn onder meer opgenomen in de gemeentelijke bouwverordening. Bij het bouwen en slopen van bouwwerken gelden verschillende regels in de individuele gemeenten. Dit geldt met name bij voorschriften over het scheiden en gescheiden afvoeren van bouw- en sloopafval. Dit leidt tot onduidelijkheid over de toepasselijke regels voor bedrijven en overheden. Daarnaast wordt het hergebruik van het bouw- en sloopafval niet optimaal bevorderd. Daarom is in het Bouwbesluit 2011 gekozen voor een centrale aanpak.

Het Bouwbesluit 2011 en de daarmee samenhangende ministeriële regeling Bouwbesluit 2011 dienen mede ter invulling van de afspraak tussen de VNG en, destijds, het ministerie van VROM, om zoveel mogelijk regels uit de bouwverordening om te zetten in rijksregels.⁴ Hiermee is concreet invulling gegeven aan afspraken uit het bestuursakkoord van 4 juni 2007 tussen het Rijk en de gemeenten. Dit bestuursakkoord gaf op zijn beurt invulling aan het regeerakkoord, waarin was bepaald dat in het bestuursakkoord afspraken worden gemaakt over vermindering van de gemeentelijke administratieve lasten voor burgers en bedrijven.

---

⁴ Zie onder andere de bijlage bij Kamerstukken II 2007/2008, 29 515, nr. 244 ten aanzien van het omzetten van regels inzake het slopen

4 Bedrijfseffecten

Op basis van de ontwerptekst voor het Bouwbesluit 2011 en de bijbehorende toelichting is een overzicht opgesteld van de wijzigingen die mogelijk effect hebben op bedrijven. In dit hoofdstuk worden de effecten toegelicht die het Bouwbesluit 2011 naar verwachting zal hebben op het Nederlandse bedrijfsleven. Hierbij worden de volgende onderwerpen behandeld:

1. Categorieën en aantallen bedrijven.
2. Draagkracht van de bedrijfssectoren.
3. Regelgeving in het buitenland.
4. Marktwerking.
5. Sociaaleconomische effecten.
6. Kwantitatieve gevolgen.

4.1 Categorieën en aantallen bedrijven

In deze paragraaf worden de volgende BET-vragen beantwoord:

1. Voor welke categorieën bedrijven heeft de ontwerpregelgeving mogelijk bedrijfseffecten?
2. Hoeveel bedrijven worden daadwerkelijk met de ontwerpregelgeving geconfronteerd?

De regelgeving in het voorgenomen Bouwbesluit 2011 heeft betrekking op werkzaamheden aangaande het (ver)bouwen, gebruiken en slopen van bouwwerken. De regelgeving heeft daarmee directe invloed op bedrijven die zich hiermee mee bezig houden zoals aannemers en projectontwikkelaars, maar indirect ook aan de toeleveranciers zoals producenten van bouwmaterialen en installaties die in woningen en kantoren worden gebruikt. Verdere indirecte doelgroepen zijn de afnemers en gebruikers van bouwwerken. Dit kunnen zowel bedrijven, burgers als overheden zijn. Meer specifiek krijgen de volgende typen bedrijven te maken met de wijzigingen die voortkomen uit het Bouwbesluit 2011:

- Bedrijven die plannen maken voor bouwwerkzaamheden zoals projectontwikkelaars en architecten. Zij zullen bij het maken van deze plannen rekening moeten houden met de gewijzigde en nieuwe eisen uit Bouwbesluit. Het maken van bouwplannen wordt bijvoorbeeld beïnvloed door de aanpassing van de voorschriften in de regelgeving. Het zijn ook vaak deze bedrijven die de aanvragen van de vergunningen indienen bij het bevoegd gezag. Op dit punt zijn er bijvoorbeeld veranderingen in de regelgeving op het gebied van sloop- en verbouwwerkzaamheden.
- Bedrijven die bouwwerkzaamheden uitvoeren, zoals aannemers en meer gespecialiseerde bedrijven zoals installatiebedrijven. Het Bouwbesluit 2011 stelt andere eisen doordat de voorschriften zijn vereenvoudigd en geüniformeerd, maar bijvoorbeeld ook door de zwaardere eisen aan de thermische isolatie en het verwijzen naar Eurocodes in plaats van NEN-normen met betrekking tot de constructieve veiligheid. Deze bedrijven zullen daar rekening mee moeten houden bij het uitvoeren van hun werkzaamheden. Deze bedrijven kunnen ook te maken krijgen met toezicht van de overheid. Hoewel de principes hiervan niet anders zullen worden, zijn er wel inhoudelijke aanpassingen in de regelgeving waar de medewerkers van deze bedrijven van op de hoogte moeten zijn. Aannemers kunnen ook te maken krijgen met eisen ten aanzien van vergunningen zoals vermeld bij de eerste bullet.

- Toeleveranciers in de bouw, zoals bedrijven die onderdelen produceren voor de bouw, kunnen ook met de verandering van het Bouwbesluit te maken krijgen omdat aan deze onderdelen mogelijk andere eisen zullen worden gesteld. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de deuren- en ramenindustrie omdat ramen, deuren en kozijnen van nieuwe gebouwen moeten voldoen aan de aangescherpte eisen inzake thermische isolatie (zie ook hierna, onder 5.1) en die producten moeten worden aangepast voor zover zij nu niet aan die eisen voldoen.

Door de integratie van het Gebruiksbesluit behoren ook bedrijven die zich bezighouden met de installatie, het onderhoud en de inspectie van brandbeveiligingsapparatuur binnen de directe invloedssfeer van het voorgenomen besluit. Alle eigenaren van gebouwen hebben zich echter te houden aan de brandveiligheidsvoorschriften. Alle bedrijven die eigenaar zijn van een gebouw⁵, zullen op deze manier de effecten van het Bouwbesluit 2011 kunnen ervaren. Op basis van gegevens van het CBS wordt geschat dat dit circa 900.0000 gebouwen betreft die eigendom zijn van een bedrijf. Door de integratie zullen de meeste voorschriften niet veranderen en zullen deze bedrijven in het algemeen dan ook geen bedrijfs- en milieueffecten ondervinden. Enkele voorschriften zullen daadwerkelijk wijzigen. Ondanks de brede doelgroep zal daarom maar een beperkt aantal van deze bedrijven direct te maken krijgen met de wijziging van de regelgeving. Ten aanzien van de brandveiligheid betreft het de volgende typen bedrijven:

- Producenten en gebruikers van brandmeldinstallaties met een verplichte doormelding. Omdat deze doormelding minder vaak wordt verplicht, zal de vraag naar deze producten dalen. Overigens vervalt alleen de verplichting tot doormelding en niet de eis aan een brandmeldinstallatie. Bedrijven die de doormelding verzorgen, de eigenaren van de installaties hebben hier een abonnement voor, hebben daardoor ook te maken met de wijzigingen in de regelgeving.
- Bedrijven die automatische brandblusinstallaties certificeren. Zij krijgen te maken met een nieuwe certificeringregeling die het mogelijk maakt dat meer bedrijven van de certificeringsregeling gebruik kunnen maken.
- Het Bouwbesluit 2011 kent ook aanpassingen in de voorschriften ten aanzien van vluchtwegen. Aangenomen wordt dat dit geen specifieke bedrijven betreft. Deze punten moeten worden meegenomen bij het ontwerp van het gebouw en worden uitgevoerd door de bedrijven die de bouw uitvoeren. Deze bedrijven zijn reeds opgenomen bij de eerder genoemde punten.

Naast de bedrijven die direct te maken hebben met (ver)bouwwerkzaamheden zijn er ook nog enkele andere typen bedrijven die te maken gaan krijgen met de aanpassingen in de regelgeving door het Bouwbesluit 2011. Dit betreft met name:

- Bedrijven die zich bezighouden met het bouwen van tunnels, omdat in het Bouwbesluit 2011 een deel van de verplichtingen van het Besluit aanvullende regels veiligheid wegtunnels wordt opgenomen. Hoewel de verplichtingen voor deze bedrijven inhoudelijk niet significant wijzigen, moeten zij wel op de hoogte zijn van de juridische veranderingen.
- Naast deze bedrijven zullen ook adviesbedrijven op het gebied van bouwen en brandveiligheid moeten gaan werken met de eisen uit het nieuwe Bouwbesluit. Dit biedt

---

⁵ Veel zelfstandigen en kleine bedrijven die hun werkzaamheden voornamelijk bij klanten uitvoeren, hebben geen eigen bedrijfsruimte en hebben dan ook niet te maken met de voorschriften ten aanzien van die gebouwen.

voor hen enerzijds kansen doordat zij bedrijven kunnen helpen met de veranderingen in de regelgeving. Anderzijds is het voor hen mogelijk een bedreiging omdat de voorschriften in de regelgeving worden vereenvoudigd en geüniformeerd, waardoor bedrijven mogelijk minder snel de noodzaak hebben om externe partijen in te huren.

Aan de hand van de hierboven beschreven typen bedrijven en de indeling van het bedrijfsleven in Nederland volgens de SBI 2008, is bepaald welke sectoren en hoeveel bedrijven naar verwachting direct te maken zullen krijgen met de wijzigingen in de regelgeving door de komst van het Bouwbesluit 2011. De resultaten hiervan zijn weergegeven in de onderstaande tabel. De aantallen bedrijven zijn bepaald aan de hand van gegevens van de website van het CBS. Het betreft de aantallen bedrijven op 1 januari 2009.

Tabel 1. Overzicht relevante categorieën en aantallen bedrijven.

SBI 2008	Naam categorie	Totaal aantal bedrijven*
16231, 251, 279	Toeleveranciers voor de bouw	3.225
41	Algemene bouw en projectontwikkeling	41.740
4213	Bouw van viaducten en tunnels	90
43	Gespecialiseerde bouw (zonder sloop- en bouwinstallatiebedrijven)	50.370
4311**	Sloopbedrijven	765
432	Bouwinstallatiebedrijven	13.910
711***	Architecten- en ingenieursbureaus	7.600
Totaal		117.700

* CBS Statline, 1 januari 2009, getallen door het CBS afgerond op 5-tallen.

** Betreft allen bedrijven met slopen als hoofdactiviteit. Overige bouwbedrijven die ook sloopwerkzaamheden uitvoeren vallen onder algemene bouw (SBI 4120). Hiervan zijn geen specifieke gegevens.

*** Alleen het relevante deel van de bedrijven. Dit is geschat op basis van gegevens Statline SBI '93 74201 Architecten, ingenieurs ohgv B&U (2002 -2006). Deze categorie bestaat niet meer specifiek in de SBI 2008.

Ten aanzien van de bovenstaande figuur wordt opgemerkt dat:

- Het grootste aantal bedrijven betreft de categorieën die direct betrokken zijn bij (ver)bouw- en sloopwerkzaamheden. Ruim 90% van de betrokken bedrijven behoren tot de categorieën algemene en speciale bouw, inclusief de sloop- en installatiebedrijven.
- In het Bouwbesluit 2011 worden aan alle inrichtingen (vestigingen) eisen gesteld. Deze regelgeving is daarmee van toepassing op alle inrichtingen in Nederland. Aan de hand van de gegevens van CBS wordt het aantal bedrijfmatige vestigingen geschat op circa 900.000. Slechts een klein deel van deze bedrijven krijgen direct te maken met veranderingen in de regelgeving. Dit betreft met name de aanpassingen ten aanzien van brandmeldinstallaties waar voor 15.000 tot 17.000 inrichtingen de regels worden versoepeld⁶.

⁶ 'Inventariserend onderzoek AL-effecten Bouwbesluit 2011', SIRA Consulting, 11 februari 2011.

4.2 Kwantitatieve gevolgen voor de kosten van bedrijven

In deze paragraaf wordt de volgende BET-vragen beantwoord:

3. Welke mogelijkheden zijn er voor vermindering of vereenvoudiging van vergunningen?
4. Wat zijn voor betrokken bedrijven de meest waarschijnlijke aard en omvang van de kosten en de baten van de ontwerpregelgeving?

Administratieve lasten

Een deel van de kwantitatieve gevolgen wordt veroorzaakt door de administratieve lasten die voortkomen uit regelgeving. Deze gevolgen zijn beschreven in de rapportage ‘Inventariserend onderzoek AL-effecten Bouwbesluit 2011’⁷. Om deze lasten te beperken kunnen vergunningen worden verminderd of vereenvoudigd. In vraag 3 van de BET wordt gevraagd of er mogelijkheden zijn om dat in het kader van deze verandering van de regelgeving verdere lastenvermindering te bewerkstelligen. In het Bouwbesluit 2011 wordt de huidige regelgeving ten aanzien van de vergunningen echter al vereenvoudigd. Zo worden sloopvergunningen omgezet in sloopmeldingen en worden de eisen aan bouwwerken vereenvoudigd en daarmee ook de aanvraag voor een bouwvergunning. Het effect van het Bouwbesluit 2011 op de administratieve lasten (AL) voor bedrijven wordt echter neutraal geschat. Redenen hiervoor zijn onder andere dat:

- Voor een sloopmelding dezelfde informatie moet worden overlegd als bij de aanvraag van de vergunning. Hierdoor daalt de AL niet maar wordt wel de doorlooptijd verkort omdat niet meer hoeft te worden gewacht op de toestemming van de gemeente en daarnaast vervallen de leges.
- De eventuele effecten op de vergunningaanvragen kunnen pas worden berekend bij de aanpassingen van de Ministeriële regeling omgevingsrecht. Hierin worden de daadwerkelijke eisen aan de vergunningaanvraag geformuleerd.
- Bij de uniformering van de voorschriften wordt aangesloten bij de huidige gemiddelde praktijk. Gemiddeld heeft dit dan geen effect op de AL maar per gemeente kan dit wel verschillen afhankelijk van het gegeven of een individuele gemeente nu lichtere of zwaardere informatieverplichtingen heeft. Voor zover bedrijven in meerdere gemeenten werkzaam zijn, hoeven zij zich na de uniformering niet langer per gemeente op de van toepassing zijnde voorschriften te oriënteren. Voor dergelijke bedrijven zal sprake kunnen zijn van een AL-reductie.

Wel zijn er eenmalige AL voor de kennisname van de wijzigingen met betrekking tot de informatieverplichtingen. Dit is een eenmalige post die wordt geschat tussen de € 1,2 miljoen en € 1,3 miljoen. De overige kosteneffecten worden beschreven in de onderstaande alinea’s.

---

⁷ ‘Inventariserend onderzoek AL-effecten Bouwbesluit 2011’, SIRA Consulting, oktober 2010.

Nalevingskosten

Naast de administratieve lasten krijgen bedrijven ook te maken met inhoudelijke nalevingkosten. Deze kosten ontstaan doordat de regelgeving verplichtingen oplegt aan bedrijven waarvoor zij kosten moeten maken om hier aan te voldoen. De verplichtingen waarvoor informatie moet worden verzameld en verstuurd naar de overheid, zoals bij de aanvraag van een vergunning, vallen onder de administratieve lasten. De overige kosten, met uitzondering van leges, belastingen en boetes, zijn de inhoudelijke nalevingskosten. Hierbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan de gewijzigde verplichting om een Rc-waarde van 3,5 voor een te bouwen gebouw te hanteren. Omdat deze waarde hoger is dan de huidige eis van 2,5 zullen bedrijven in beginsel extra kosten moeten maken om aan deze eis te voldoen. Dit betekent dat de inhoudelijke nalevingskosten voor bedrijven zullen stijgen. Daar staat tegenover dat de verhoogde waarde aansluit bij hetgeen in de praktijk thans al vaak wordt toegepast, zodat die kostenconsequenties in de praktijk beperkt zullen zijn. Deze zwaardere eis geeft bovendien ook kostenvoordelen voor de uiteindelijke eigenaren van het gebouw omdat de kosten voor het energieverbruik zullen dalen.

De effecten op de hoogte van de relevante nalevingkosten zijn binnen de kaders van dit onderzoek niet altijd te kwantificeren. Deze kosten zijn namelijk zeer divers en er zijn ook geen gemiddelde waarden beschikbaar waarmee een berekening kan worden gemaakt, zoals dit wel het geval is bij de administratieve lasten. Op basis van het voorgenomen Bouwbesluit 2011 worden diverse effecten verwacht waarvan sommige tot een toename en andere tot een afname van de nalevingskosten zullen leiden. Enkele voorbeelden van aanpassingen die leiden tot lagere nalevingskosten zijn:

- Door de integratie en vereenvoudiging van de voorschriften in de regelgeving zullen lokale verschillen tussen gemeenten nagenoeg verdwijnen en krijgen bedrijven de kans om hun werkzaamheden simpeler en eenduidiger uit te voeren. Zo is in het Bouwbesluit 2011 voor te bouwen industriegebouwen een verruiming opgenomen van de ondergrens voor een groot brandcompartiment. Deze grens is nu 1.000 m² en wordt verruimd naar 2.500 m². Hierdoor zullen voor een groter aantal te bouwen gebouwen landelijke uniforme voorschriften gaan gelden.

Deze aanpassingen geven voordelen bij het ontwerpen van het gebouw, bij het verkrijgen van de noodzakelijke vergunningen⁸ en bij het daadwerkelijk uitvoeren van de bouwwerkzaamheden. De uniformering wordt verder geholpen door de verbreding van de taakopdracht van de Adviescommissie Praktijktoeepassing Brandveiligheidsvoorschriften naar het gehele Bouwbesluit 2011. Hierdoor zullen eventuele verschillen in de uitvoering alsnog worden geüniformeerd.

- In de voorgenomen voorschriften wordt uitgaan van de daadwerkelijke bezetting van een gebouw in plaats van de huidige bezettingsgraadklassen. Dit leidt tot het beter kunnen afstemmen van voorzieningen op het feitelijk aantal mensen.
- Een uniforme rekenmethode voor het bepalen van het maximaal toelaatbaar aantal personen in een gebouw. Dit voorkomt onduidelijkheden en discussies bij vergunningaanvragen en gebruik van het gebouw wat voor de bedrijven tot kostenbesparingen kan leiden.

---

⁸ Dit geeft met name verlichting van de AL die naar voren zou moeten komen bij de vertaling van de aangepaste voorschriften naar de indieningsvereisten in de Ministeriële Regeling omgevingsrecht.

- Een theoretische reductie van de kosten wordt bereikt doordat het Bouwbesluit 2011 geen aanwezigheidseisen meer stelt ten aanzien van de gas-, water- en elektravoorziening en de verlichtingsinstallatie. Wel stelt het Bouwbesluit 2011 kwaliteitseisen indien deze voorzieningen en installaties worden aangebracht. In de praktijk zullen gebouwen waar deze voorzieningen en installaties nodig zijn, deze ook worden aangebracht. De verwachting is dat hierdoor in de praktijk in evenveel situaties deze voorzieningen en installaties worden aangebracht en de kosten dan ook gelijk zullen blijven.
- De eis ten aanzien van de optrede van trappen is verlicht.
- Er zijn minder inrichtingen waarvoor een verplichte doormelding naar de regionale brandweer noodzakelijk is. Voor deze verplichte doormelding betalen bedrijven nu voor een abonnement bij de Regionale Alarm Centrale (RAC) en voor de specifieke telefoonlijnen die hiervoor nodig zijn. De kosten hiervan bedragen naar schatting € 2.000 per jaar per inrichting⁹. Uitgaande van 15.000 tot 17.000 inrichtingen waarvan wordt aangenomen dat zij geen verplichte doormelding zouden hebben, betekent dit een verlichting van de nalevingskosten met ongeveer € 30 à € 34 miljoen per jaar. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat deze bedrijven er alsnog vrijwillig voor kunnen kiezen om zich bij een particuliere alarmcentrale aan te sluiten met de daarbij behorende abonnementskosten.
- Voor inrichtingen voor kamergewijze verhuur vervalt de verplichting om een brandmeldinstallatie te hebben. Voor de bestaande inrichtingen vervallen hiermee de onderhoudskosten van de installatie. Nieuwe inrichtingen hebben ook niet meer de eenmalige kosten voor het aanschaffen en laten installeren van de installatie.
- Het vervallen van de verplichting tot het hebben, en bijhouden, van een ontruimingsplan indien een ontruimingsinstallatie is voorgeschreven. Dit verlaagt de kosten van deze bedrijven mits het ontruimingsplan niet ook door andere regelgeving, zoals ARBO-wetgeving, is voorgeschreven. De hierbij betrokken aantallen bedrijven en de kosten zijn echter niet bekend, waarmee een kwantificering van deze kosten niet mogelijk is.

Daarnaast zullen er ook veranderingen zijn die zullen leiden tot hogere nalevingskosten. Eerder is al het voorbeeld genoemd van de verhoogde Rc-waarde. Enkele andere voorbeelden van veranderingen die tot hogere nalevingskosten kunnen leiden, zijn:

- Zoals reeds beschreven in paragraaf 3.2. leidt de uniformering van de voorschriften soms tot zwaardere eisen voor een aantal specifieke situaties die in de voorgenomen regelgeving niet meer apart worden beschreven. Dit kan in bepaalde gevallen leiden tot een stijging van de nalevingskosten. Dit betreft bijvoorbeeld de ventilatievoorschriften in nieuwe cellen zonder eigen toiletvoorziening en in nieuwe tijdelijke bouwwerken zoals noodlokalen bij scholen. Dat kan meebrengen dat bestaande units die worden gebruikt als tijdelijk bouwwerk, mogelijk minder vaak kunnen worden hergebruikt indien zij niet aan de verscherpte eisen kunnen voldoen. Dit kan kostenconsequenties hebben voor fabrikanten en leveranciers van unitbouw.
- In het Bouwbesluit 2011 worden op een aantal punten nieuwe eisen gesteld. Voorbeelden hiervan zijn:

---

⁹ Schatting op basis van gegevens op de KPN website en de gegevens die beschikbaar zijn gesteld ten aanzien van de kosten van een abonnement bij een Regionale Alarmcentrale.

- Voorschriften voor de berg- en buitenruimtes bij nieuwbouwwoningen.
- Het voorschrift dat bij nieuwbouwwoningen en nieuwe onderwijsgebouwen de ramen open moeten kunnen (spuifunctie).
- Voorschriften ten aanzien van het veilig uitvoeren van onderhoud op hoogte.

Deze extra verplichtingen kunnen leiden tot hogere nalevingskosten. In de huidige praktijk wordt voor een groot deel al voldaan aan deze nieuwe eisen waardoor de aanvullende kosten waarschijnlijk beperkt zullen blijven. Daarnaast zijn er ook nieuwe voorschriften die in de huidige praktijk nog niet als zodanig worden uitgevoerd. Dit betreft met name voorschriften ten aanzien van het bouwen in veiligheidszones en plasbrandaandachtsgebieden langs verkeersroutes waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. De mogelijkheden om te bouwen in deze gebieden wordt echter all door regelgeving beperkt. Alleen gebouwen met een laagrisico zouden hier nog kunnen worden gebouwd waarbij met de aanvullende eisen rekening moet worden gehouden.

Deze effecten op de nalevingskosten kunnen er toe leiden dat de kosten voor het bouwen van gebouwen veranderen. Voor het bouwen van woningen en andere eenvoudige gebouwen wordt op basis van de bovenstaande gegevens aangenomen dat de nalevingskosten in de praktijk slechts beperkt zullen veranderen. In de praktijk zullen er voor deze gebouwen alleen significante kostenverhoging mogelijk zijn door de eerder genoemde verhoogde Rc-waarde en de daarnaast verhoogde U-waarde voor ramen, deuren en kozijnen van nieuwe gebouwen. Daarnaast zijn er ook mogelijk baten door de vereenvoudiging en uniformering van de regelgeving. Voor sommige specifieke gebouwen zullen de nalevingskosten juist wel dalen of stijgen doordat er specifieke eisen zijn vereenvoudigd of juist aangescherpt. Voor alle nieuwe gebouwen zal gelden dat er baten zullen zijn bij gebruik van het gebouw ten aanzien van de kosten van het energieverbruik. Door de hogere eisen aan de isolatie, de Rc-waarde en de U-waarde, zullen deze kosten namelijk dalen.

Op basis van de beschikbare gegevens is geen kwantificering te geven van de netto-effecten van de voorgenomen regelgeving. Ervan uitgaande dat de eisen ten aanzien van Duurzaam Bouwen (DUBO) geen materiële verplichtingen opleggen, zijn aan het nieuwe DUBO-voorschriften geen nalevingskosten verbonden (zie ook 5.2).

Overige kosten

Naast de administratieve lasten en nalevingskosten hebben bedrijven ook te maken met overige kosten en in dit geval specifiek leges die moeten worden betaald bij de aanvraag van een bouw- of sloopvergunning. De leges voor de sloopvergunning zullen vervallen doordat deze in alle gevallen, ook als er asbest in het spel is, wordt omgezet in een melding. De kostenreductie die hiermee wordt bereikt is echter niet te kwantificeren omdat het per gemeente te veel verschilt hoe deze leges worden bepaald. Sommige gemeenten hanteren een vast bedrag terwijl andere gemeenten, meestal grotere gemeenten, de hoogte van de leges laten afhangen van de kosten van de sloop. Daarnaast zijn er nog enkele gemeenten die andere methoden gebruiken zoals de omvang van de sloop in m³ of het aantal m³ sloopafval dat vrijkomt.

De leges bij de aanvraag van een bouwvergunning zijn afhankelijk van de bouwsom. Doordat de kosten voor het bouwen van een gebouw kunnen verschillen, zal ook de hoogte van de te betalen leges veranderen. Hogere nalevingskosten geven een grotere bouwsom en daarmee ook hogere leges. Het omgekeerde is het geval in situaties waarin de nalevingskosten zullen dalen. De omvang van deze verandering is niet te berekenen omdat deze afhankelijk is van de

verandering in de nalevingskosten. Wel is duidelijk dat de leges het effect op de verandering in de nalevingskosten versterken.

4.3 Draagkracht van de bedrijfssectoren

In deze paragraaf wordt de volgende BET-vraag beantwoord:

5. Hoe verhouden de kosten en baten van de ontwerpregelgeving zich tot de draagkracht van het betrokken bedrijfsleven?

Omvang van de bedrijven

In paragraaf 4.1 is de omvang aangegeven van de bedrijfssectoren die te maken hebben met de veranderingen in de bouwregelgeving. De grootste groep van bedrijven bleek hier te zitten in de sectoren die een directe betrokkenheid hebben bij het bouwproces. Bij het bekijken van de draagkracht van het bedrijfsleven is het ook van belang om de omvang van deze bedrijven in ogenschouw te nemen. Kleine bedrijven hebben minder draagkracht dan grote ondernemingen. De tabel is hieronder nogmaals weergegeven waarbij ook de verschillen in omvang zijn weergegeven. Deze verdeling is gedaan aan de hand van het aantal medewerkers per bedrijf.

Tabel 2. Relevante categorieën en aantallen bedrijven verdeeld naar het aantal werkzame personen.

SBI 2008	Naam categorie	Aantal bedrijven per aantal werkzame pers.			Totaal aantal*
		< 10	10 - 50	> 50	
1623, 251, 279	Toeleveranciers voor de bouw	2.150	845	230	3.225
41	Algemene bouw en projectontwikkeling	39.085	2.200	455	41.740
4213	Bouw van viaducten en tunnels	70	15	5	90
43	Gespecialiseerde bouw (zonder sloop- en bouwinstallatiebedrijven)	47.900	2.260	210	50.370
4311**	Sloopbedrijven	650	105	10	765
432	Bouwinstallatiebedrijven	11.775	1.805	330	13.910
711***	Architecten- en ingenieursbureaus	7.000	555	45	7.600
Totaal		108.630	7.785	1.285	117.700
		92%	7%	1%	

* CBS Statline, 1 januari 2010, getallen door het CBS afgerond op 5-tallen.

** Alleen bedrijven met slopen als hoofdactiviteit.

*** Schatting op basis van SBI '93 74201 Architecten, ingenieurs ohgv B&U (2002 -2006).

Uit de tabel blijkt dat een groot deel van de bedrijven, 92%, bestaat uit bedrijven met minder dan 10 werkzame personen per bedrijf. Uit de gegevens van het CBS blijkt ook dat 68% van het totaal aantal bedrijven ZZP'ers zijn en geheel dus geen werknemers hebben. Met name de sector 'algemene en gespecialiseerde bouw' kent veel van dit soort kleine bedrijven. Hoewel dit op hoofdlijnen voor alle sectoren geldt, zijn er per sector wel verschillen. Zo geldt voor de sector 'Toeleverancier voor de bouw' het percentage bedrijven met minder dan 10 werkzame personen 67% bedraagt in plaats van het gemiddelde van 92%..

De grote hoeveelheid kleine bedrijven betekent ook dat de gemiddelde financiële draagkracht van deze bedrijven beperkt zal zijn. De eventuele extra kosten waar zij mee te maken kunnen krijgen zullen dan ook relatief zwaar wegen. Zij kunnen deze kosten later wel doorberekenen in de prijs van de werkzaamheden, maar zij moeten deze kosten wel eerst zelf maken.

Marktsituatie

De economische crisis heeft de bedrijven in de bouwsector zwaar geraakt. Ondanks stimulerende maatregelen van de overheid, neemt het aantal bouwactiviteiten nog af. De eventueel aanvullende kosten die bedrijven hebben door de eisen uit het Bouwbesluit 2011 ten opzichte van de huidige regelgeving, moeten worden terugverdiend door de verkoop van de gebouwen. Juist deze verkoop is zeer terug gelopen door de economische situatie. Op basis van de weergave van de kosten in paragraaf 4.2 wordt echter aangenomen dat de netto-effecten van het Bouwbesluit 2011 alleen in een aantal specifieke gevallen tot hogere kosten zullen leiden.

Weerstandsvermogen

Voor het weerstandsvermogen zijn twee indicatoren met name van belang: rendementspositie en solvabiliteit (de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen). Naarmate deze indicatoren hoger zijn, hebben de bedrijven in het algemeen meer mogelijkheden om kostenstijgingen op te vangen zonder dat dit direct ten koste gaat van de continuïteit. Binnen de kaders van het huidige onderzoek is het niet mogelijk gebleken om voor de betrokken sectoren de exacte stand van zaken te achterhalen ten aanzien van deze parameters.

Draagkracht

Ten aanzien van de draagkracht van de relevante bedrijven kan worden geconcludeerd dat met name door de economische situatie en de relatief grote hoeveelheid kleine bedrijven, de financiële draagkracht beperkt is. Op basis van paragraaf 4.2 wordt aangenomen dat het Bouwbesluit 2011 over het algemeen geen significante extra netto kosten geeft en dus het financiële draagvlak, hoe beperkt ook, afdoende is. De eventuele baten die de kosten moeten compenseren, worden echter wel groter naar mate de bedrijven ook groter zijn. Zo zal de uniformering en vereenvoudiging met name voordelen hebben voor bedrijven die in meerdere gemeenten actief zijn en dus in de huidige situatie te maken met verschillende interpretaties en wijze van uitvoering. Hoe groter het bedrijf, des te meer gemeenten waar het bedrijf actief zou kunnen zijn. Met andere woorden de financiële draagkracht van de bedrijven die daar de minste problemen mee hebben, worden ook het minste op de proef gesteld.

Eventuele extra kosten zijn er wel voor bedrijven die te maken hebben met:

- Het installeren, onderhouden en certificeren van automatische brandblusinstallaties. Dit betreft op dit moment 4 bedrijven. Zij zullen te maken kunnen krijgen met meer concurrentie waardoor de omzet van deze bedrijven zou kunnen dalen. Het is echter onduidelijk in hoeverre dit in de praktijk zal gaan plaats vinden.
- De bouw van gebouwen met specifieke eigenschappen die met zwaardere eisen te maken krijgen zoals cellen zonder eigen toiletvoorziening en bouwwerken in risicozones en plasbrandaandachtsgebieden. Aangenomen wordt dat dit slechts een beperkt aantal situaties en bedrijven zal betreffen.
- Het gebruiken van tijdelijke bouwwerken zoals noodlokalen bij scholen. Door de zwaardere eisen krijgen bedrijven in de sector 'unitbouw' te maken met hogere kosten.

4.4 Regelgeving in het buitenland

In deze paragraaf worden de volgende BET-vragen beantwoord:

6. Wat is de stand van zaken ten aanzien van regelgeving op het onderhavige beleidsterrein in de meest relevante concurrerende landen?
7. Welke regels in de ontwerpregelgeving bewerkstellingen dat voor de toegang tot (of de uitoefening van) een beroep of bedrijf meer of strengere eisen worden gesteld dan een EG-richtlijn vereist?

Binnen de kaders van het onderzoek is het niet mogelijk geweest een uitgebreide inventarisatie te doen naar de regelgeving ten aanzien van (ver)bouwen, gebruiken en slopen van bouwwerken en het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden in andere landen. Wel is duidelijk dat met uitzondering van de voorschriften over CE-markering, die voortvloeien uit de Richtlijn Bouwproducten en betrekking hebben op het tegengaan van handelsbelemmeringen, verreweg de meeste voorschriften geen directe oorsprong hebben in Europese verordeningen of richtlijnen. Andere landen hebben dus niet automatisch vergelijkbare regelgeving omdat dit op Europees niveau zou zijn geregeld. Of er verschillen zijn en zo ja welke, is binnen dit onderzoek niet vast te stellen.

In de voorgenomen regelgeving is het wel zo dat deze sterker verwijst naar Europese normen dan de huidige regelgeving doet. Dit betreft met name de voorschriften over constructieve veiligheid (Eurocodes)¹⁰ en brandveiligheid (Euroklassen)¹¹. De Eurocodes zijn Europese normen die door het verplicht worden van CE-markeringen voor bouwmaterialen naar verwachting al in heel Europa worden gebruikt. De Euroklassen komen voort uit Europese regelgeving die hierdoor ook in alle andere Europese lidstaten van kracht zijn.

Door deze aanpassingen zou de voorgenomen regelgeving beter moeten aansluiten bij de regelgeving zoals deze in andere landen van de Europese Gemeenschap van kracht is. Wel wordt aangenomen dat de veranderingen door de voorgenomen regelgeving niet zodanig zijn dat dit een significante verschuiving in de bestaande verhouding zou moeten geven. Voor zover er sprake is van Europese verplichtingen worden er in de Nederlandse regelgeving geen nationale koppen geïntroduceerd. Hierdoor worden er geen extra lasten veroorzaakt en ontstaan er geen verdere verschillen tussen de andere landen.

Hierbij moet wel worden aangegeven dat, zoals is aangegeven in de vorige paragraaf, de relevante sectoren met name bestaan uit kleine bedrijven. Deze bedrijven richten zich meestal op de lokale markt waardoor de invloeden van internationale concurrentie beperkt zijn.

---

¹⁰ De Eurocodes stellen constructeurs uit lidstaten in staat om binnen Europa werkzaam te zijn. Nederlandse constructiebedrijven kunnen daardoor eenvoudiger aan het werk in andere Europese landen en buitenlandse constructiebedrijven kunnen eenvoudiger in Nederland opdrachten uitvoeren. De materiële eisen ten aanzien van constructieve veiligheid die het veiligheidsniveau bepalen, blijven een aangelegenheid voor elk land zelf.

¹¹ De Euroklassen betreffen een bepalingsmethode, waarbij het niveau van eisen op gebouwniveau eveneens is overgelaten aan lidstaten (binnen de brandbreedte van de klassen).

4.5 Marktwerking

In deze paragraaf wordt de volgende BET-vraag beantwoord:

8. Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor de marktwerking?

De aanpassing van de regelgeving wordt niet uitgevoerd om de werking van de markt te beïnvloeden. De veranderingen die voort komen uit de aanpassing van de regelgeving zijn per sector dan ook voor alle bedrijven gelijk. Zo worden, bijvoorbeeld, geen eisen gesteld die beperkingen opleggen ten aanzien van specifieke groepen bedrijven binnen de relevante sectoren of de tarieven /prijsstelling die worden gehanteerd door de bedrijven.

Een uitzondering hierop is de nieuwe certificeringsregeling voor bedrijven die automatische brandblusinstallaties installeren, onderhouden en keuren. De huidige regelgeving wijst geen specifieke certificeringsregeling aan maar in de uitvoeringspraktijk wordt veelal één specifiek certificaat geëist. In de praktijk betekent dit dat er 4 bedrijven zijn in Nederland die het is toegestaan om deze werkzaamheden uit te voeren. In de voorgenomen situatie is het ook mogelijk om te worden gecertificeerd voor een deel van de werkzaamheden. Dus alleen installatie of onderhoud of keuring. Hierdoor kunnen meer bedrijven in aanmerking komen om te worden gecertificeerd en wordt de marktwerking bevorderd. Deze aanpassing van de regelgeving komt tegemoet aan de klacht die het Nederlandse bedrijfsleven in Brussel heeft neergelegd ten aanzien van de huidige certificeringsregeling die het aantal certificerende bedrijven in de uitvoeringspraktijk beperkt hield.

4.6 Sociaaleconomische effecten

In deze paragraaf wordt de volgende BET-vraag beantwoord:

9. Wat zijn de sociaal-economische effecten van de ontwerpregelgeving?

De aanpassing van de regelgeving zal geen indirecte effecten hebben die invloed hebben op de werkgelegenheid en arbeidsvoorzieningen bij de uitvoering van de werkzaamheden rond het (ver)bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en het uitvoeren van overige bouw- en sloopwerkzaamheden. Bedrijven zullen rekening moeten houden met deels andere eisen aan de bouwwerken, maar dit zal niet leiden tot meer of minder werk of een significant andere uitvoering van de werkzaamheden. Adviesbureaus zullen, zeker bij de start van de nieuwe regelgeving, meer werk kunnen richten op het toepassen van de aangepaste regelgeving, maar ook hier zal dit naar verwachting passen binnen de huidige werkzaamheden. Op termijn is het mogelijk dat deze bedrijven te maken krijgen met minder vragen om advies. Door de aanpassingen in de regelgeving dient deze namelijk transparanter en eenvoudiger te worden. Hierdoor is het mogelijk dat er minder personen en organisaties zijn die extern advies nodig hebben. Het is binnen de kaders van dit onderzoek niet aan te geven of dit zal resulteren in een significant effect voor deze bedrijfstak.

5 Milieueffecten

Op basis van de ontwerptekst voor het Bouwbesluit 2011 en de bijbehorende toelichting is een overzicht opgesteld van de wijzigingen die mogelijk effect hebben op bedrijven. In dit hoofdstuk worden de milieueffecten toegelicht die het Bouwbesluit 2011 naar verwachting zal hebben op het Nederlandse bedrijfsleven. Hierbij worden de volgende onderwerpen gehandeld:

1. Energieverbruik en mobiliteit.
2. Verbruik en beheer van de voorraden van grondstoffen.
3. Afvalstromen en emissies in de lucht, bodem en oppervlaktewater.
4. Gebruik van de beschikbare fysieke ruimte.

5.1 Energieverbruik en mobiliteit

In deze paragraaf wordt de volgende MET-vraag beantwoord:

1. Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor het energiegebruik en de mobiliteit?

De voorgenomen regelgeving kent op twee punten veranderingen ten opzichte van de huidige regelgeving die zorgen voor een lager energieverbruik. De verzwaring van de Rc-waarde voor de uitwendige scheidingsconstructie (zoals daken en gevels) en van de U-waarde voor ramen, deuren en kozijnen van nieuwe gebouwen zorgt voor een betere thermische isolatie waardoor er minder energie nodig zal zijn om de gebouwen te verwarmen. Dit betreft jaarlijks naar schatting 85.700 gebouwen¹².

Naast de genoemde veranderingen kan ook het onderdeel Duurzaam Bouwen een positief effect hebben op het energieverbruik. In de regelgeving worden echter geen directe eisen gesteld die het energieverbruik zullen verminderen. Wel wordt verwacht dat deze regelgeving bijdraagt aan het bewustzijn ten aanzien van het belang van duurzaam bouwen. Op termijn zal dit leiden tot een lager energieverbruik.

De veranderingen in de regelgeving hebben geen directe invloed op de mobiliteit. De CO₂-uitstoot van auto of ander vervoer zal dan ook niet wijzigen. In het kader van Duurzaam Bouwen is het wel mogelijk dat hier meer aandacht voorkomt en dat bij bouwwerkzaamheden meer aandacht zal komen voor het aantal vervoerbewegingen dat hierbij nodig is.

---

¹² CBS, woningvoorraad, gemiddelde van 2007, 2008 en 2009 en bouwvergunningen nieuwbouw utiliteitsbouw, gemiddelde van 2007, 2008 en 2009.

5.2 Verbruik en beheer van de voorraden van grondstoffen

In deze paragraaf wordt de volgende MET-vraag beantwoord:

2. Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor het verbruik en beheer van de voorraden grondstoffen?

Het DUBO-voorschrift van artikel 5.9 van de ontwerpregelgeving stelt dat gebouwen met een woonfunctie en kantoorgebouwen van meer dan 100 m² een zodanige samenstelling van constructieonderdelen hebben dat de uitstoot van broeikasgassen en de uitputting van grondstoffen wordt beperkt. Dit moet worden bepaald aan de hand van de bepalingmethode Milieuprestatie Gebouwen en GWW-werken. Door het opnemen van deze eisen wordt aangenomen dat meer aandacht zal worden gegeven aan de milieu-aspecten van het gebruik van grondstoffen bij bouw en verbouw. In het voorschrift is geen inhoudelijke DUBO-eis opgenomen. Het is vooraf dan ook niet te bepalen in welke mate wat het precieze milieueffect van het nieuwe DUBO-voorschrift zal zijn.

5.3 Afvalstromen en emissies in de lucht, bodem en oppervlaktewater

In deze paragraaf wordt de volgende MET-vraag beantwoord:

3. Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor afvalstromen en voor emissies naar de lucht, bodem en het oppervlaktewater?

Door de uniformering van de eisen ten aanzien van het scheiden van bouw- en sloopafval zullen de eisen voor bedrijven niet strenger worden. Op basis van de gemeentelijke regelgeving is het scheiden nu ook al verplicht. Door de uniformering zal het naleven van de regelgeving echter wel eenvoudiger worden.

De voorgenomen regelgeving heeft verder geen invloed op andere emissies.

5.4 Gebruik van de beschikbare fysieke ruimte

In deze paragraaf wordt de volgende MET-vraag beantwoord:

4. Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor het gebruik van de beschikbare fysieke ruimte?

De ontwerpregelgeving stelt eisen aan te (ver)bouwen gebouwen en aan het slopen van gebouwen. Dit betreft echter eisen aan de gebouwen zelf en niet aan de invulling van de fysieke ruimte of de invloed hierop door de gebouwen. Het gebruik van de beschikbare fysieke ruimte zal dan ook niet worden beïnvloed.

6 Conclusies

Het Bouwbesluit 2011 is het product van de integratie, afstemming, vereenvoudiging en verduidelijking van voorschriften die tot nu toe in het Bouwbesluit 2003, de daarbij behorende ministeriële regeling, het Gebruiksbesluit, paragraaf 2 van het Besluit aanvullende regels veiligheid wegtunnels en gemeentelijke bouwverordeningen zijn opgenomen. Daardoor ontstaat meer eenduidigheid en samenhang in de bouwregelgeving. Dit is een effect waarvan naar verwachting alle bedrijven, burgers en overheden in meer of mindere mate profijt zullen hebben.

Het Bouwbesluit 2011 geeft directe effecten voor ongeveer 134.000 bedrijven

De regelgeving uit het Bouwbesluit 2011 is van toepassing op bijna alle bedrijven in Nederland omdat het voorschriften bevat ten aanzien van het (ver)bouwen, gebruiken en slopen van bouwwerken en het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden. Deze voorschriften zijn van toepassing op alle bouwwerken in Nederland. Veel van de huidige voorschriften veranderen inhoudelijk echter niet door deze aanpassingen. De wijzigingen in de regelgeving hebben met name directe effecten voor:

- ▣ De naar schatting 117.700 bedrijven die zich direct of indirect bezig houden met bouwwerkzaamheden. Dit betreft relatief veel kleine bedrijven.
- ▣ De ongeveer 15.000 tot 17.000 inrichtingen die minder verplichtingen hebben ten aanzien van de verplichte doormelding van de brandmeldinstallatie.
- ▣ De nu 4 bedrijven die zich bezig houden met het installeren, onderhouden en certificeren van automatische brandblusinstallaties en de bedrijven die dit in de toekomst mogelijk willen gaan doen.

In specifieke gevallen kan het Bouwbesluit 2011 mogelijk negatieve kosteneffecten hebben

Op basis van eerder onderzoek lijken de administratieve lasten voor bedrijven nagenoeg gelijk te blijven. De nalevingkosten voor nieuwe gebouwen kunnen mogelijk stijgen voor zwaardere eisen aan de isolatie van deze gebouwen, de Rc- en U-waarde. Hier staan echter ook baten tegenover door de integratie en vereenvoudiging van de regelgeving, waardoor de netto-effecten worden geacht beperkt te zijn. In enkele specifieke gevallen, bijvoorbeeld bij tijdelijke bouwwerken, zouden de kosten kunnen stijgen door zwaardere eisen.

Het Bouwbesluit 2011 heeft nauwelijks effect op de nationale en internationale markt

De wijzigingen in de regelgeving hebben verder geen directe invloed op de marktwerking in Nederland. Een uitzondering hierop zijn bedrijven die automatische brandblusinstallaties installeren, onderhouden en certificeren, waar toetreding van nieuwe bedrijven wordt vereenvoudigd.

De verhoudingen ten aanzien van de internationale markt worden iets verbeterd omdat het Bouwbesluit 2011 verwijst naar Europese normen voor constructieve veiligheid (Eurocodes) en brandveiligheid (Euroklassen). Nu betreft dat nog Nederlandse normen. Het is echter niet duidelijk in hoeverre deze normen verschillen en in hoeverre de regelgeving in het buitenland werkt met de normen. Wel is duidelijk dat deze aanpassingen alleen voordelen kunnen hebben voor een beperkt deel van de betrokken bedrijven omdat het hier veelal kleine bedrijven betreft die zich niet of nauwelijks op de internationale markt begeven en dat ook niet zullen gaan doen.

Het Bouwbesluit 2011 geeft positieve milieueffecten

De wijzigingen in de regelgeving door het Bouwbesluit 2011 zorgen voor positieve milieueffecten. Met name het energiegebruik door nieuwe gebouwen zal mogelijk dalen. De artikelen die in het Bouwbesluit zijn gewijd aan Duurzaam Bouwen bevatten geen directe inhoudelijke verplichtingen. Afhankelijk van hoe dit in de praktijk zal worden ingevuld kunnen hier mogelijk additionele positieve effecten ontstaan ten aanzien van mobiliteit, grondstofgebruik en afval.

Bijlage I: Toelichting bij de BET-vragen

De bedrijfseffectentoets (BET) is opgebouwd uit acht vragen. De antwoorden op de acht vragen schetsen een omvattend beeld van de effecten van de nieuwe regelgeving op het Nederlandse bedrijfsleven. In deze bijlage wordt het doel van de BET vragen nader toegelicht:

Vraag 1: Voor welke categorieën bedrijven heeft de ontwerpregelgeving mogelijk bedrijfseffecten?

Om de evenredigheid van de ontwerpregelgeving te beoordelen, is het belangrijk te weten in welke sectoren van het bedrijfsleven de effecten optreden. Het is daarom van belang goed te inventariseren op welke bedrijfssituaties de ontwerpregelgeving aangrijpt en welke sectoren in het geding zijn.

Vraag 2: Hoeveel bedrijven worden daadwerkelijk met de ontwerpregelgeving geconfronteerd?

Niet alle bedrijven in een sector krijgen daadwerkelijk te maken met de effecten van de ontwerpregelgeving. Om een indruk te krijgen van de reikwijdte van de regelgeving dient het aantal betrokken bedrijven te worden aangegeven en getypeerd.

Vraag 3: Welke mogelijkheden zijn er voor de vermindering of vereenvoudiging van vergunningen?

Een vergunning is een beschikking op een aanvraag, die toestaat voorgenomen activiteiten te verrichten die in de wet- of regelgeving verboden zijn. De benaming kan verschillen: ook een aanwijzing, certificaat, concessie, erkenning, goedkeuring, inschrijving, machtiging, melding, ontheffing, registratie, toelating, toestemming, verklaring of vrijstelling kan onder deze definitie van vergunning vallen.

De vergunning kan een belangrijk instrument zijn om publieke belangen te beschermen. Het biedt de overheid de mogelijkheid om waar nodig risicovolle maatschappelijke activiteiten aan voorafgaande beoordeling te onderwerpen. Echter, het verkrijgen van vergunningen kost de ondernemers veel aandacht, tijd en geld. Hoge (administratieve) lasten, lange doorlooptijden en onvoldoende samenhang zorgen daarbij voor ongunstige effecten op het ondernemingsklimaat.

Die lasten moeten zo klein mogelijk blijven. Daarom dient alle voorgenomen regelgeving waarin vergunningenstelsels zitten, getoetst te worden op nut en noodzaak. Is die regelgeving echt nodig? Is het per se onvermijdelijk dat de overheid de voorgenomen activiteiten vooraf beoordeelt? En - indien een vergunning niet gemist kan worden - hoe wordt het vergunningstelsel zo eenvoudig mogelijk ingericht?

Vraag 4: Wat zijn voor betrokken bedrijven de meest waarschijnlijke aard en omvang van de kosten en de baten van de ontwerpregelgeving?

Hier worden de effecten van de ontwerpregelgeving gekwantificeerd. Het gaat hierbij niet alleen om de kwantitatieve effecten, maar ook om de aard van de kosten en baten. Hierbij worden de volgende subonderwerpen onderscheiden:

- Het structurele of eenmalige karakter van de effecten.

- De onderverdeling tussen financiële en nalevingseffecten.
- De onderbouwing en onzekerheidsmarges van de kosten en de baten.
- De gelijkmatigheid in de verdeling van de effecten tussen (categorieën) bedrijven.
- De gevolgen voor de omvang van de administratieve lasten.

Vraag 5: hoe verhouden de kosten en baten van de ontwerpregelgeving zich tot de draagkracht van het betrokken bedrijfsleven?

Het doel van deze vraag is het in perspectief plaatsen van de kosten. Hierbij wordt onderzocht in welke mate het betrokken bedrijfsleven de effecten als gevolg van de ontwerpregelgeving kan dragen. Sleutelvariabelen zijn hierbij omvang, marktsituatie en weerstandsvermogen.

Vraag 6: Wat is de stand van zaken ten aanzien van regelgeving op het onderhavige beleids-terrein in de meest relevante concurrerende landen?

De toenemende internationale verwevenheid van economische activiteiten maakt de economische consequenties van verschillen in regelgeving tussen landen sneller en feller voelbaar. Om de evenredigheid van de ontwerpregelgeving te bepalen, dient inzicht te worden verworven in de regelgeving en de vorm hiervan in concurrerende landen.

Vraag 7: Welke regels in de ontwerpregelgeving bewerkstellingen dat voor de toegang tot (of de uitoefening van) een beroep of bedrijf meer of strengere eisen worden gesteld dan een EG-richtlijn vereist?

Worden aan bedrijven bij het verrichten van bepaalde activiteiten meer lasten worden opgelegd dan waarin krachtens een EG-richtlijn wordt voorzien?

Deze vraag is gericht op implementatiewetgeving. Aan de hand van deze vraag wordt onderzocht of in implementatiewetgeving meer of strengere eisen worden gesteld aan bedrijven dan EG-richtlijnen voorschrijven, of dat nationale regels daarvan afwijken.

Vraag 8: Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor de marktwerking?

Deze vraag is gericht op de mate waarin de ontwerpregelgeving ingrijpt in het marktproces door concurrentie te belemmeren of beperken, door hoge nalevingskosten aan het bedrijfsleven op te leggen, of door de vrije concurrentie te vergroten.

Vraag 9: Wat zijn de sociaal-economische effecten van de ontwerpregelgeving?

Regelgeving kan neveneffecten hebben voor bijvoorbeeld werkgelegenheid en loonkosten. Inzicht in de positieve en negatieve neveneffecten van ontwerpregelgeving is nodig om de evenredigheid van regelgeving te beoordelen.

Bijlage II: Toelichting bij de MET-vragen

De milieueffectentoets (MET) is opgebouwd uit vier vragen. De antwoorden op de vier vragen schetsen een omvattend beeld van de effecten van de nieuwe regelgeving op het milieu. In deze bijlage wordt het doel van de MET vragen nader toegelicht:

Vraag 1: Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor het energiegebruik en de mobiliteit?

Het energiebeleid van de regering moet de uitstoot van broeikasgas beperken. Het energiegebruik heeft tot gevolg dat de voorraden fossiele brandstoffen afnemen. Door verbetering van de energie-efficiency en door de vergroting van het aantal duurzame energiebronnen in het totale energiegebruik kan de regering emissiereductie realiseren.

Het is ondenkbaar dat de samenleving functioneert zonder verkeer en vervoer. Het energiegebruik en de milieubelasting van verkeer en vervoer zijn behoorlijk gegroeid. Daarbij steeg het aandeel relatief milieuvriendelijk wegvervoer. Het doel is om groei van het aantal autokilometers te beperken en tegelijk te zorgen voor een verschuiving van relatief milieuvriendelijke vervoersmiddelen naar meer milieuvriendelijke verkeersmiddelen.

Vraag 2: Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor het verbruik en beheer van de voorraden grondstoffen?

De belangrijkste in Nederland voorradige grondstoffen worden onderscheiden in niet-vernieuwbare en vernieuwbare grondstoffen. Het regeringsbeleid is erop gericht zuinig met grondstoffen om te gaan en het verbruik van vernieuwbare grondstoffen is zodanig dat de voorraden zich kunnen herstellen en ook in de toekomst beschikbaar blijven.

Vraag 3: Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor afvalstromen en voor emissies naar de lucht, bodem en het oppervlaktewater?

De afgelopen vijftig jaar nam de hoeveelheid afvalstoffen voortdurend toe. Afvalstoffen komen vrij bij de winning en bewerking van grondstoffen, in productieprocessen, na consumptie en bij processen die tot doel hebben emissies naar lucht of water te beperken. Deze afvalstoffen zijn zeer gevarieerd qua samenstelling en veroorzaken daarmee verschillende problemen. Deze hebben betrekking op het ontstaan van emissies naar water, bodem en lucht.

Vraag 4: Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor het gebruik van de beschikbare fysieke ruimte?

In Nederland is ruimte een schaars goed. Het land is relatief zeer dichtbevolkt, sterk verstedelijkt en kent een hoog ontwikkelde economie. De ruimtelijke ordening probeert de concurrerende ruimteclaims in evenwicht te brengen op een verantwoorde manier. Voorgenomen regelgeving heeft in een aantal gevallen gevolgen voor de beschikbare fysieke ruimte.